

Dvärglåsbräken

Botrychium simplex

EU-kod: 1419

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Arten förekommer främst på väl hävdade havsstrandängar på sandigt underlag eller andra kustnära gräsmarker, t. ex. i klippskrevor med gräsvegetation. En viss salt- och kalkhalt i marken har troligen gynnsam effekt på arten. Undantagsvis finns arten på mer udda och oförutsägbara lokaler som i kanten eller mittsträngen av gamla vägar. Dessa lokaler är troligen inte stabila.

Önskvärd naturlig stress och störning

Dvärglåsbräken är konkurrenssvag och klarar inte av att växtplatserna växer igen med högväxt vegetation. Tvärtom gynnas den av en intensiv betesdrift som håller vegetationstäcket lågt.

Reproduktion och spridning

Artens sporer är vindspridda och spridningsavståndet uppskattas upp till flera tiotals mil. Vegetativ spridning förekommer troligen inte. Arten är rätt oförutsägbar i var den dyker upp, en del skärgårdslokaler är troligen kortlivade eftersom landhöjningen med tiden gynnar igenväxning.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

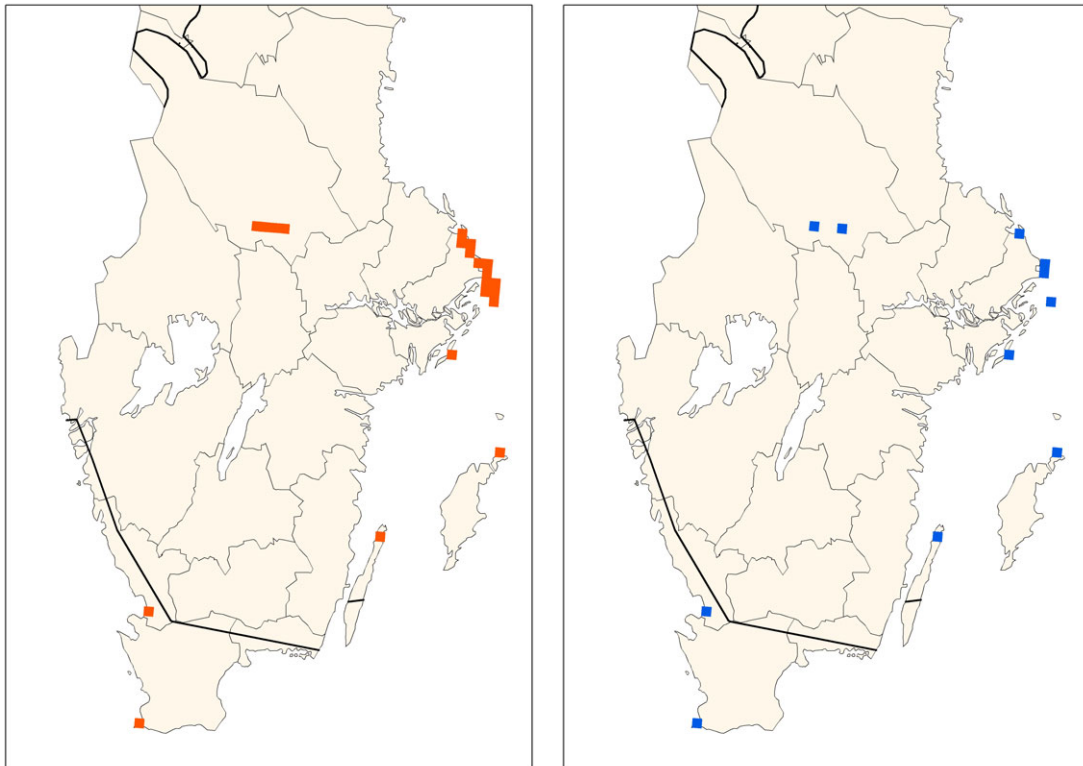
Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Starkt hotad (EN).

Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)		3	1	4
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		1 900	200	2 100
Referensvärde (km ²)		1 900	200	2 100
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		1 000	1 000	2 000
Referensvärde (enhet ¹)		1 000	1 000	2 000
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	

¹ Enhet för artens population är antal individer.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Flertalet äldre förekomster har försvunnit på grund av otillräcklig hävd. Igenväxning är det största hotet mot de större aktuella förekomsterna.
- Kvävenedfall kan vara en faktor som kan påverka arten negativt.
- Arten är känslig för försommartorka. Klimatförändring i form av mindre nederbörd under försommaren kan bli ett problem.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att artens intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för dvärglåsbräken.
- Fortsatt övervakning genom floraväkteri.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av underarten är fridlyst enligt 7§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra underarten i naturen. Förbudet gäller alla stadier i underartens livscykel.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för dvärglåsbräken ska vara minst 19 000 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för dvärglåsbräken ska vara minst 200 km ² i kontinental region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Förekomstarean för dvärglåsbräken ska vara minst 32 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Förekomstarean för dvärglåsbräken ska vara minst 8 km ² i kontinental region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst 1 000 individer av dvärglåsbräken i boreal region.	Biogeografisk	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 1 000 individer av dvärglåsbräken i kontinental region.	Biogeografisk	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas fertila skott av dvärglåsbräken på varje lokal för arten.	Nationell	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal fertila skott	Vart 3:e år
Det ska finnas minst XX fertila skott av dvärglåsbräken på lokalen YY (fastlandslokaler).	Lokal	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal fertila skott	Varje år.
Det ska finnas minst XX fertila skott av dvärglåsbräken på lokalen YY (skärgårdslokaler).	Lokal	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal fertila skott	Vart 3:e år

Mål – livsmiljö	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (välhåvdade strandängar) för dvärglåsbräken i artens gynnsamma utbredningsområde / området YY.	Nationell / Område	Enligt UF-manual för gräsmarker (fastställd). Enligt UF-manual för havsstränder (arbetsversion).	Antal km ²	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av populationsstorlek och livsmiljö vart 6:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Bratt, L. m fl 1993. Hotade och sällsynta växter i Dalarna. Dalarnas Botaniska Sällskap.

Eriksson, G. & Källström, K. 1994. Dvärglåsbräken, *Botrychium simplex*, i Dalarna. Svensk Bot. Tidskr 88: 48.

Kotiranta, H., Uotila, P. Sulkava, S. & Peltonen, S.-L. (eds.) 1998. Red Data Book of East Fennoscandia. Ministry of the Environment, Finnish Environment Institute & Botanical Museum, Finnish Museum of Natural History. Helsinki.

Nilsson, Ö. & Gustafsson, L.-Å. 1978. Projekt Linné rapporter 80–92. Svensk Bot. Tidskr. 72: 189–203.

Svenson, A. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av dvärglåsbräken (*Botrychium simplex*). Naturvårdsverket. Rapport 5626.

Wiinstedt, K. 1953. Pteridofytternes Udbredelse i Danmark. Bot. Tidsskr. 49: 305–388.

Länkar

Virtuella floran <http://linnaeus.nrm.se/flora/>

Kontaktuppgifter

Marit Persson
marit.persson@artdata.slu.se

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10

NATURVÅRDSVERKET
VÄGLEDNING FÖR ARTER - 2011

018-67 26 58

Box 7007
750 07 Uppsala